

การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

The School Administration under the Secondary Educational Service Area 31

Office by an Application of the Philosophy of Sufficiency Economy

จรรุภา สังข์สระน้อย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามที่ตั้งและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยเลือกแบบเจาะจงทั้ง 50 โรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน ทำการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test, One-way ANOVA และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับการประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 2) ด้านการบริหารงานทั่วไป 3) ด้านการบริหารงานวิชาการ และ 4) ด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, การประยุกต์ใช้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the level of An application of the philosophy of sufficiency economy The school administration under the Secondary Education Service Area 31 Office 2) to compare An application of the philosophy of sufficiency economy The school administration under the Secondary Education Service Area 31 Office classified by location and the size of schools.

The research target groups consisted of school under the Secondary Education Service Area 31 Office select by specific of 50 schools classified by the schools sizes. The sample was 354 educational personnel. The data were collected by 5 rating scale questionnaires. The package computer program was applied to analysis data to find by percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and Scheffé's Method.

The research findings were as follows :

1. An application of the philosophy of sufficiency economy The school administration under the Secondary Education Service Area 31 Office were the overall at high level respective order 1)The management of the budget 2)The general management 3)The academic administration and 4) human resource management.
2. An application of the philosophy of sufficiency economy the school administration under the Secondary Education Service Area 31 Office classified by location and school size the overall were found with different were statistically different at 0.05 level.

Keyword : The school administration, An application, the philosophy of sufficiency economy

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 34)

การพัฒนาประเทศได้กำหนดทิศทางไปสู่สังคมแห่งความพอเพียง ระบบการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ แผนที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นควรมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และหล่อหลอมพฤติกรรมจนเป็นวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยครูควรสอนให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงความพอประมาณในการดำรงชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล ฝึกการมองไปข้างหน้า มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งหมั่นศึกษาหาความรู้ ฝึกฝนตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวังใช้สติปัญญาในการทำงาน ดำเนินชีวิตและที่สำคัญอย่างยิ่ง ควรเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านความอดทน ความขยัน หมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ฝึกการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พร้อมนำไปใช้ในการดำรงชีวิตพื้นฐานได้ จากหลักการดังกล่าวข้างต้นสถานศึกษาควรจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ของสถานศึกษา จึงเป็นการตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษา และนับว่าเป็นกลไกในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตสำหรับเยาวชนได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศไทยให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็งในหลักการดำเนินชีวิตที่รอบด้วยความปลอดภัย ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตและสังคมในทุกระดับที่สมดุล พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ก็มีการกำหนดพันธกิจให้สังคมไทยเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green, Happiness Society) ภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อประสานให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, อ้างถึงใน ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2551)

จากทิศทางการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งปรากฏการณ์ของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการในการจัดการศึกษาในอนาคตโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการนำนโยบายมาสู่สถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองการปฏิรูปการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองอย่างได้ผลและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อนำเอาผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาจนเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษาตั้งไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามที่ตั้งและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

3. ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3.2 สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูนำแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้

3.3 สามารถใช้เป็นแนวทางนำไปส่งเสริม สนับสนุน และแก้ปัญหาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์การ

3.4 ข้อเสนอแนะที่ได้รับจะเป็นข้อมูลให้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 50 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 144 คน และครู จำนวน 4,125 คน กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลจากตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 144 คน และครู จำนวน 210 คน รวม 354 คน เลือกเจาะจงผู้บริหาร จำนวน 144 คน จาก 50 โรงเรียน สุ่มครู จำนวน 210 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการเทียบสัดส่วนจำนวนครู

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงมาจาก ศรีพร แก้วโขง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

4.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.2 กำหนดนิยามตามขอบข่ายของเนื้อหาและศึกษารายละเอียด การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

4.3.3 สร้างแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงมาจากศรีพร แก้วโขง

4.3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รูปแบบของการใช้ภาษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้เสนอแนะ

4.3.5 นำฉบับร่างแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence, IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

4.3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.866

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.4.1 ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

4.4.2 นำแบบสอบถาม จำนวน 354 ชุด พร้อมสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ส่งแบบสอบถามต่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ส่งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง

4.4.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยวิธีการให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 นำมาใส่ไว้ในกล่องรับเอกสารของโรงเรียนหรือฝากไปกับผู้บริหารหรือเพื่อนครู และส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองกลับคืนมาได้ จำนวน 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความหมาย ดังนี้

4.5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดตรวจสอบความครบถ้วน และความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.5.2 วิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แต่ละโรงเรียนแล้วจึงมาหาค่าเฉลี่ยทั้ง 50 โรงเรียน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D) และแปลความหมายตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด : 2545 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.5.3 เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยใช้การหาค่า t-test และขนาดของโรงเรียนใช้การหาค่า One-way ANOVA และทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

5. ผลการวิจัย

5.1 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้คือ ด้านบริหารงานงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน

5.2.1 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่ามี 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5.2.2 สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่ามี 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษา ขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตามลำดับ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบริหารงาน งบประมาณมีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก และในด้านบริหารงานบุคคลมีการประยุกต์ใช้อยู่ใน ระดับปานกลางเป็นลำดับสุดท้าย

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สนองต่อ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มุ่งเน้นในการจัดทำนโยบายการจัดการศึกษาให้เข้ากับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นนโยบายในการจัดการศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดเป็นกลยุทธ์ คุณธรรมนำความรู้และน้อม นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาล ความสมานฉันท์ คุณธรรมตามหลักสูตร และคุณธรรมที่ค้ำจุนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 9)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและการกำหนดกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จึงทำให้การบริหารสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ดังกล่าว ประกอบกับสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นำมาซึ่งความตื่นตัวของทุกหน่วยงาน องค์กร โดยเฉพาะ

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ได้เข้ารับนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และได้ขยายผลแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่การให้ความรู้ การสร้างความตระหนักแก่คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การวางแผนงาน การเตรียมบุคลากรสู่การปฏิบัติ การให้การสนับสนุน การสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในด้านการจัดระบบการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับ สุขาดา นันทะไชย (2545 : 6) ที่ได้กล่าวว่า แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดนโยบายและการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทุกภาคส่วนในการสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

การบริหารด้านงบประมาณซึ่งมีภารกิจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรร จัดตั้ง จัดหา และอนุมัติการบริหารการเงิน และพัสดุของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามตรวจสอบ ดูแลการใช้งบประมาณต่างๆ ที่ดำเนินการตามโครงการที่ตั้งไว้ในสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กล่าวคือ งบประมาณที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการนั้นถูกต้องตามกฎหมายระเบียบอย่างซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และร่วมวางแผนการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันในการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้ผลการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการที่ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล และนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานภายในสถานศึกษาเกิดความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับความสุขและความสำเร็จในการทำงานภายในองค์กรของตน เกิดความมั่นใจในการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษา เพราะยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะเห็นว่าพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรมจะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีความพึงพอใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานิศ สมณา (2556 : 92-94) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพร แก้วโขง (2554 : 64-65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า ภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารวิชาการ

ส่วนประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูที่อยู่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ในสถานศึกษาบางแห่งมีปัญหาในการพัฒนาบุคลากรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง มีการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงพอ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในบางสถานศึกษาอาจยังไม่มี อีกทั้งโครงการที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดที่รับ

นโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์มาจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีแผนที่จะพัฒนามากมายโดยไม่ได้นับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเฉพาะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่เพียงอย่างเดียว จึงอาจส่งผลให้การบริหารงานด้านบุคคลอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุมรัตน์ อธิระบุญชัยกุล (2555 : 112-113) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจน์ มุลณี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

6.2 จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน ได้แก่ ในเมืองกับนอกเมือง พบว่าการประยุกต์ใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าที่ตั้งสถานศึกษาต่างกันั้นมีการบริหารสถานศึกษา โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในเมืองมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน เช่น นักเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง อยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมเจริญ รวมทั้งสถานศึกษามีงบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีแนวทางในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้จากวิสัยทัศน์ และกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้วางแผนในการทำงานทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ จึงอาจทำให้สถานศึกษาในเมืองมีการบริหารสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกับสถานศึกษานอกเมือง ซึ่งมีความไม่พร้อมขาดแคลนในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่เท่ากัน และได้รับการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่เท่าเทียมกัน อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ของสถานศึกษาแต่ละแห่งแตกต่างกัน

6.3 จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการบริหารสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีความพร้อม ผู้บริหารให้การสนับสนุน ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554 : 70-76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ปทุมธานี เขต 2 พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จตุพร ลาภยิ่งยง (2556) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

7.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา และมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

7.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และสถานศึกษาทุกแห่งควรมีการติดตามผลการ ดำเนินกิจกรรมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน 4 งานอย่างต่อเนื่อง

7.1.3 ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างจริงจังและเป็นระบบ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่ง เรียนรู้

7.1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการบริหารสถานศึกษา โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง

7.1.5 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ ส่วนด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านบริหารงานบุคคลให้มากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน บุคคล

7.2.2 ควรศึกษาปัญหาการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7.2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนที่มีส่วนร่วมในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน

7.2.4 ควรมีการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยการ ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7.2.5 ควรศึกษาผลลัพธ์และความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

รายการอ้างอิง

- กาญจน์ มุณี. (2555). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2557,
จาก <http://gs.rmu.ac.th/rmuj/myfile/548210150301.doc>.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2551. กรุงเทพฯ.
- จตุพร ลาภยังยง. (2556). การศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ชญาธิศ สมนา. (2556). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เบญจภรณ์ แผ้วสูงเนิน. (2556). สภาพปัจจุบันและปัญหาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่
สถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ประทุมรัตน์ ธีระบุญชัยกุล. (2555). สภาพปัจจุบันและปัญหาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่
สถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการ
บริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศรีพร แก้วโขง. (2554). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่าย
สถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชาดา นันทะไชย. (2549). “แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” [ออนไลน์]. สืบค้น
เมื่อ 14 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.amin.edu.ku.ac.th/laritce/suchada>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร? กรุงเทพฯ :
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.